

УДК 657:633/635

Потриваєва Н.В., д.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку
Морозова Н.С., магістрант
Миколаївський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

У статті розглянуто проблеми організації обліку сільськогосподарської продукції та наведено пропозиції щодо його покращення.

Ключові слова: сільськогосподарська продукція, побічна продукція, супутня продукція, фактична собівартість.

Potrivajeva N.V., Morozova N.S.

ACCOUNTING PROBLEMS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

In the article features are examined agricultural products, its classification and estimation of calculation. Organization of account of agricultural produce remains one of basic problems of record-keeping.

The synthetic and analytical account of agricultural produce is also represented in agrarian enterprises. The found out the problems of account of agricultural produce to which take imperfection of legislative base, insufficient providing of automation of account, insufficient qualification of workers which negatively influence on economic activity of enterprise. Offered measures on an improvement as a selection and studies of highly skilled shots, where ability will come forward the criterion of selection to operate providing with newest programmatic, knowledge in the sphere of information technologies; a selection of state assignments is on computerization and automation of account in budgetary establishments; a conduct of record-keeping is in obedience to a current legislation. The thus offered measures will be decided by the problems of organization of account of agricultural produce and will assist development of agricultural enterprises.

Key words: agricultural products, by-products, related products, the actual cost.

Потриваєва Н.В., Морозова Н.С.

ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ

В статье рассмотрены проблемы организации учета сельскохозяйственной продукции и приведены предложения по его улучшению.

Ключевые слова: сельскохозяйственная продукция, побочная продукция, сопутствующая продукция, фактическая себестоимость.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Останнім часом організація обліку сільськогосподарської продукції стає більш складною. Складність її полягає в нестабільності законодавчо-нормативної бази, недосконалості первинної документації, недостатній матеріально-технічній оснащеності підприємства та автоматизації обліку. Всі ці проблеми організації обліку на сьогодні є актуальними і потребують негайного вирішення.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Проблемні питання організації обліку готової продукції найбільш ґрунтовно розглядають провідні вітчизняні вчені, а саме: Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, В.І. Єфименко, І.В. Жиглей, М.В. Кужельний, В.Г. Линник, В.М. Мурашко, В.М. Пархоменко, І.І. Пилипенко, Л.К. Сук, В.Я. Савченко, В.В. Сопко, а також зарубіжних вчених: П.С. Безруких, Я.В. Соколов, Е.С. Хендерксен, Ч.Т. Хонгрэн. Проте ряд важливих проблем обліку готової продукції ще й досі залишилися не дослідженими [3].

Цілі статті. Основним завданням статті є визначення проблем організації обліку сільськогосподарської продукції та формування пропозицій щодо його покращення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сільськогосподарська продукція – це продукція, яка пройшла всі стадії оброблення, приймання, укомплектування за умовами договорів із замовниками та відповідає технічним вимогам та стандартам.

Готова продукція на сільськогосподарському підприємстві проходить такі операції:

а) випуск продукції з виробництва і здача її на склади;
б) зберігання продукції на складах підприємства;
в) відпуск продукції на місці однородним і відправка (відвантаження) іногороднім покупцям;

г) відпуск продукції для внутрішніх потреб, для збуту продукції;

д) реалізація продукції (одержання грошей від покупців за відпущену продукцію).

Готову продукцію класифікують

- за формою: уречевлена (матеріальна), результати виконаних робіт, результати наданих послуг;

- за ступенем готовності: готова продукція, напівфабрикати (продукти окремих технологічних фаз, які повинні пройти одну або декілька технологічних фаз обробки, перш ніж стати готовою продукцією), незавершене виробництво;

- за технологічною складністю: проста, складна.

Продукція може бути супутня (продукція, отримана в одному технологічному циклі одночасно з основною, за якістю вона відповідає стандартам та призначена для подальшої обробки або відпуску споживачеві), побічна (це продукція, що утворюється в комплексних виробництвах паралельно з основною і на відміну від супутньої продукції не потребує додаткових витрат) [3].

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про готову сільськогосподарську продукцію визначаються П(С)БО 9 «Запаси» та 16 «Витрати».

В бухгалтерському обліку готова продукція оцінюється у відповідності до П(С)БО 9 «Запаси» за первісною вартістю, яка визначається згідно з П(С)БО 16 «Витрати».

П(С)БО 16 «Витрати» визначає два поняття собівартості готової продукції:

1) собівартість реалізованої продукції;

2) виробнича собівартість продукції.

Оцінка готової продукції при її продажу залежить від облікової політики підприємства, в частині оцінки запасів при їх вибутті. При цьому можуть застосовуватися методи, передбачені П(С)БО 9 «Запаси».

При відображенні продажу готової продукції в бухгалтерському обліку зазначаються дві її оцінки: оцінка, що прийнята підприємством згідно з обліковою політикою, – первісна вартісна (по дебету рахунку 901 «Собівартість реалізації готової продукції»), та оцінка, що визначаються за домовленістю сторін (по кредиту рахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції»)[1].

Готова продукція оформлюється здавальною накладною і передається на склад. На невеликих сільськогосподарських підприємствах готова продукція прямо на виробництва, проминувши склад, відвантажується покупцям.

На складі готова продукція обліковується в кількісному виразі за її видами на картках або в книгах складського обліку. В картці або книзі визначаються назва продукції, її номенклатурний номер, одиниця виміру, розмір, марка, ціна за одиницю. Облік готової продукції на складі ведеться в міру її надходження на склад або відпуску зі складу. В картках або книгах складського обліку робляться записи про надходження та відпуск готової продукції і щоденно виводяться її залишки. На підставі здавальних накладних, що виписуються у двох примірниках, складається відомість випуску продукції. Оцінка у звітному періоді може здійснюватися за фактичною собівартістю і за обліковими цінами з деяким відхиленням від фактичної собівартості. Наприкінці місяця обов'язковою умовою є облік готової продукції за фактичною собівартістю (визначається за даними аналітичного обліку затрат на виробництво).

Облік готової продукції повинен забезпечити контроль за виконанням завдань по випуску продукції згідно з договірним асортиментом на всіх стадіях її руху; зберігання готової продукції за обсягом, асортиментом та якістю; своєчасною випискою документів на відвантаження; використання фінансових і матеріальних ресурсів за допомогою складання планових і фактичних калькуляцій собівартості продукції.

Аналітичний облік готової продукції на підприємствах ведеться за місцями її зберігання та окремими видами у натуральних, умовно-натуральних і вартісних показниках.

Для синтетичного обліку готової сільськогосподарської продукції призначено активний рахунок 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». Цей рахунок призначено для узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської

продукції, виготовленої підприємством. За дебетом відображається надходження сільськогосподарської продукції власного виробництва за первісною вартістю, за кредитом – списання сільськогосподарської продукції за сумою відхилень фактичної виробничої собівартості готової продукції від її вартості за обліковими цінами, що відноситься до реалізованої продукції, яка визначається у відсотках та обчислюється як відношення відхилень по залишку готової продукції на початок місяця та відхилень по продукції, яка здатна протягом місяця, до вартості продукції за обліковими цінами.

Кількісний облік сільськогосподарської продукції за її видами та місцями зберігання може бути організований декількома способами:

1) в сортових картках складського обліку, при якому в бухгалтерії складають або обробляють групувальні відомості оприбуткування продукції за її видами в розрізі підрозділів-виробників та за місцями зберігання;

2) безкартковим способом, при якому за допомогою ЕОМ кожен день складають оборотні відомості обліку випуску продукції з виробництва і руху готових виробів у розрізі складів та інших місць зберігання. Залишки готових виробів періодично інвентаризуються.

У картках або книгах складського обліку здійснюються записи про надходження і відпуск готової продукції та щоденно виводяться її залишки. Якщо облік готової продукції ведеться за обліковими цінами, то по закінченні звітнього періоду, після визначення фактичної собівартості готової продукції, записи по випуску і відвантаженню корегуються на суму відхилень фактичної собівартості від її вартості за обліковими цінами шляхом їх співставлення. Від’ємна сума відхилень фіксується методом червоного сторно, додатня – звичайним записом [2].

Сільськогосподарські підприємства враховують рух продукції рослинництва, тваринництва та переробки протягом року за плановою виробничою собівартістю готової продукції, яку в кінці звітнього періоду доводять до фактичної собівартості.

Таким чином, результати дослідження з організації обліку продукції рослинництва свідчать про те, що на організацію ведення обліку впливають такі особливості: первинна документація; система документообігу; матеріально-технічна оснащеність підприємства; вид операційної діяльності; стабільність нормативно-законодавчої бази.

Існує ряд проблем з організації обліку, які ще слід вирішити, а саме: мала кількість підприємств, які мають доступ до глобальної мережі; незначна кількість власників кредитних карток; низький розвиток постачання реалізованої сільськогосподарської продукції через Інтернет мережу; низька платоспроможність населення; фізично і морально застарілі інформаційні системи; різноманітний набір програм та окремих автоматизованих робочих місць не в змозі забезпечити керівників оперативною й достовірною інформацією, яка необхідна для прийняття управлінських рішень.

На нашу думку, для вирішення проблем поліпшення обліку сільськогосподарської продукції необхідно застосувати такі заходи:

- автоматизація обліку сільськогосподарської продукції з використанням ЕОМ та програмного забезпечення, спеціально розробленого для певного типу виробництва чи сфери діяльності;

- підбір та навчання висококваліфікованих кадрів, де критерієм відбору виступить здатність оперувати з найновішим програмним забезпеченням, обізнаність в сфері інформаційних технологій;

- виділення державних асигнувань на комп’ютеризацію та автоматизацію обліку у бюджетних установах;

- ведення бухгалтерського обліку згідно чинного законодавства.

Висновки. Організація обліку сільськогосподарської продукції залишається однією з основних проблем бухгалтерського обліку. Недосконалість законодавчої бази, недостатнє забезпечення автоматизації обліку, недостатня кваліфікація працівників негативно впливають на господарську діяльність підприємства. Таким чином вирішення вищезазначених проблем сприятиме розвитку сільськогосподарського підприємства.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99. № 996-XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Заокіпна Н.С. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/zaokipna-ns-udoskonalennya-obliku-gotovoyi-produktsiyi-ta-yiyi-realizatsiyi/>

3. Людвенко Д.В. Проблеми організації обліку готової продукції та її реалізація на підприємствах АПК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=47449>
4. Юнчак Г.Г. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Pedagogica/2_89071.doc.htm
5. Братчук Л. М. Сутність та основи організації бухгалтерського обліку // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 4. – 62 с.
6. Фабіянська В. Ю. Організація бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах // Економіка АПК. – 2008. – № 3. – 103 с.
7. Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник/ За ред. Жука В.М. – К. : Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. – 368 с.
8. Горшар В. ІС: Выпуск готовой продукции и калькуляция ее себестоимости. //Бухгалтерия. –2003. –№39. – 68 с.

Рецензент: д.е.н., доцент Вишнеvsька О.М.